

Sygn. akt II Ca 1199/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 grudnia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Kielcach II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: **SSO Monika Końska**

Sędziowie: **SSO Teresa Strojnowska (spr.)**

SSR (del.) Anna Pniewska

Protokolant: st. prot. sąd. Iwona Cierpikowska

po rozpoznaniu w dniu 4 grudnia 2015 r. w Kielcach

na rozprawie

sprawy z powództwa (...)z siedzibą w G.

przeciwko F. S.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Ostrowcu Świętokrzyskim

z dnia 11 czerwca 2015 r., sygn. I C 1477/13

oddala apelację i zasądza od (...) z siedzibą w G. na rzecz F. S. kwotę (...) (jeden tysiąc czterysta siedemdziesiąt sześć) złotych tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt II Ca 1199/15

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 11 czerwca 2015 roku, sygn. akt I C 1477/13, Sąd Rejonowy w Ostrowcu Świętokrzyskim oddalił powództwo (...)w G. przeciwko F. S. o zapłatę kwoty 14 654,00 zł (pkt I). Nadto Sąd zasądził od strony powodowej na rzecz pozwanego kwotę 2 952,00 zł tytułem kosztów procesu (pkt II) oraz nakazał pobrać na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Ostrowcu Świętokrzyskim kwotę 525,00 zł tytułem kosztów sądowych (pkt III).

Sąd Rejonowy ustalił, że F. S. zawarł w dniu 16 sierpnia 2006 roku z (...) Bank S.A. we W. umowę pożyczki Nr (...) w kwocie 13 152,36 zł. Pozwany nie sponosił zobowiązania, w związku z czym z dniem 22 czerwca 2009 roku bank wypowiedział umowę i w dniu 9 grudnia 2009 roku wystawił bankowy tytuł egzekucyjny Nr (...). Tytuł ten został zaopatrzonej w klauzulę wykonalności przez Sąd Rejonowy w Ostrowcu Świętokrzyskim postanowieniem z dnia 10 marca 2010 roku, sygn. akt I Co 478/10 z ograniczeniem odpowiedzialności dłużnika do kwoty 39 457,08 zł.

(...) Bank S.A. we W. zbył przedmiotową wierzytelność w dniu 30 listopada 2012 roku na podstawie umowy przelewu zawartej z (...) w G.. W dniu 3 czerwca 2013 roku strona powodowa sporządziła wyciąg z ksiąg rachunkowych, w

którym stwierdzono, że zadłużenie F. S. wynosi 14 653,65 zł, w tym z tytułu niespłaconego kapitału – 7 535,86 zł oraz odsetek – 7 117,79 zł. F. S. ma 76 lat, lecz się psychiatrycznie od 1983 roku.

Po dokonaniu powyższych ustaleń Sąd Rejonowy wyjaśnił, że niespornym było, to iż pozwany zawarł umowę pożyczki z poprzednikiem prawnym strony powodowej, którego to zobowiązania nie spłacił. Sąd wskazał, że wyciąg z ksiąg rachunkowych wydany w trybie art. 194 ustawy z dnia 27 maja 2004 roku o funduszach inwestycyjnych (Dz. U. z 2014 roku poz. 157) stanowi jedynie dokument prywatny w rozumieniu art. 245 k.p.c.

Pozwany nie kwestionował wysokości zobowiązania, twierdząc jedynie, że wierzytelność powstała z czynności prawnej, podjętej przez niego, w stanie wyłączającym świadome podjęcie decyzji i wyrażenie woli. Postępowanie dowodowe, a przede wszystkim opinia biegłego psychiatry nie potwierdziło jednak tej okoliczności.

Niezależnie od powyższego F. S. podniósł zarzut przedawnienia roszczenia. Sąd wskazał, że bieg przedawnienia w myśl art. 123 §1 pkt 1 k.p.c. został przerwany przez złożenie przez (...) Bank S.A. we W. wniosku o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu, a nowy termin przedawnienia rozpoczął swój bieg od dnia 10 marca 2010 roku, tj. od daty wydania postanowienia o nadaniu klauzuli wykonalności (art. 124 §2 k.p.c.). Sąd zaznaczył też, że powyższe nie skutkowało wydłużeniem terminu przedawnienia do 10 lat na podstawie art. 125 k.p.c., gdyż nie znajduje on zastosowania do tytułów egzekucyjnych wymienionych w art. 96-98 ustawy prawo bankowe.

W tej sytuacji trzyletni termin przedawnienia należy liczyć od dnia 10 marca 2010 roku, tj. od daty nadania bankowemu tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności.

Sąd podkreślił, że strona powodowa nie wskazywała na inne zdarzenia przerywające bieg terminu przedawnienia. Z tych względów Sąd Rejonowy oddalił powództwo, przyjmując, że roszczenie przedawniło się z dniem 10 marca 2013 roku.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 §1 i 3 k.p.c. w związku z rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2013 roku poz. 461). Natomiast o kosztach sądowych rozstrzygnięto według art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2014 roku poz. 1025 ze zm.). (k. 178-181v.)

Apelację od powyższego wyroku wywiódł (...) w G., zarzucając Sądowi Rejonowemu naruszenie art. 117 k.c. w zw. z art. 124 §1 k.c. poprzez uznanie roszczenia za przedawnione. Strona powodowa wносиła o przeprowadzenie na podstawie art. 381 k.p.c. dowodu z dokumentów znajdujących się w aktach postępowania egzekucyjnego, prowadzonego przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Ostrowcu Świętokrzyskim R. F., sygn. akt Km 2456/10, w szczególności – z wniosku o wszczęcie tego postępowania oraz postanowienia o umorzeniu postępowania egzekucyjnego na okoliczność przerwania przez te czynności w postępowaniu egzekucyjnym, biegu przedawnienia.

Wskazując na powyższe, powód wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia i wydanie rozstrzygnięcia zgodnie z żądaniem pozwu oraz zasądzenie kosztów procesu za I i II instancję według norm przepisanych. (k. 187-188v.)

Sąd Okręgowy, zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna i nie zasługuje na uwzględnienie..

Sąd Rejonowy w sposób prawidłowy przeprowadził postępowanie dowodowe w sprawie, dokonując następnie oceny wiarygodności i mocy dowodów na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału zgodnie z treścią art. 233 §1 k.p.c. Dokonane na tej podstawie ustalenia w zakresie zaistniałego stanu faktycznego Sąd Okręgowy przyjął jako własne.

Strona powodowa w złożonej apelacji zarzuciła Sądowi Rejonowemu naruszenie prawa materialnego, tj. art. 117 k.c. w zw. z art. 124 §1 k.c. w świetle dowodów z dokumentów z akt postępowania egzekucyjnego prowadzonego przez

Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Ostrowcu Świętokrzyskim R. F., sygn. akt Km 2456/10, o których dopuszczenie zwróciła się na podstawie art. 381 k.p.c.

Zatem w istocie apelacja oparta została o nowe dowody, przedstawione przez (...) w G. dopiero na etapie postępowania odwoławczego.

Apelujący po raz pierwszy wskazywał dokumenty na okoliczność przerwania biegu przedawnienia w postaci wniosku jego poprzednika prawnego o wszczęcie egzekucji przeciwko F. S. oraz postanowienia Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Ostrowcu Świętokrzyskim R. F. o umorzeniu postępowania egzekucyjnego z dnia 19 września 2012 roku, Km 2456/10, które to czynności, zdaniem apelującego ponownie przerwały bieg terminu przedawnienia roszczeń powoda. Nie ulega więc wątpliwości, że dokumenty te istniały w toku postępowania przed Sądem I instancji.

Wszystkie te twierdzenia i dowody należało uznać za spóźnione, co skutkowało ich pominięciem zgodnie z art. 381 k.p.c. Obowiązki wynikające z art. 6 k.c. w zw. z art. 232 zd. pierwsze k.p.c. powinny być bowiem realizowane przez stronę w postępowaniu pierwszoinstancyjnym, a przed sądem odwoławczym tylko w drodze wyjątku, określonego w art. 381 k.p.c. Regulacja art. 381 k.p.c. pozwala wyłącznie na dowodzenie okoliczności faktycznych, których wcześniejsze wykazanie było niemożliwe z przyczyn obiektywnych. Inaczej mówiąc, strona powodowa, występując na drogę postępowania sądowego, powinna była się do niego należycie przygotować, w tym uzyskać od zbywcy wierzytelności wszystkie niezbędne dokumenty na potwierdzenie zgłoszonego roszczenia.

Tłumaczenie powoda, że dopiero po wydaniu wyroku przez Sąd I instancji zaistniała konieczność pozyskania niezbędnych informacji od (...) Bank S.A. we W. dotyczących umowy pożyczki, udzielonej w dniu 16 czerwca 2006 roku F. S. jest niczym nie uzasadnione.

W ocenie Sądu Okręgowego, w toku postępowania przed Sądem Rejonowym nie było żadnych obiektywnych przeszkód ku temu, aby strona powodowa przedstawiła także dowody, na które powołuje się dopiero w apelacji. Pozwany zgłosił zarzut przedawnienia na rozprawie przed Sądem Rejonowym, która odbyła się w dniu 12 maja 2015 roku, a strona powodowa nie zajęła stanowiska w tej kwestii.

Niemniej jednak, należy podnieść, że dla wywołania skutku w postaci przerwania biegu przedawnienia wskazana w art. 123 § 1 pkt 1 k.c. czynność przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym, przedsięwzięta bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia, musi być podjęta przez strony stosunku prawnego, z którego wynika dane roszczenie.

Do przerwania biegu przedawnienia nie wystarczy zatem identyczność wierzytelności, niezbędna jest też tożsamość osób, na rzecz których i przeciwko którym dana czynność została dokonana.

I tak, skuteczne wniesienie pozwu jest czynnością przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia roszczenia i dlatego, zgodnie z powołanym przepisem, przerywa bieg przedawnienia. Z istoty tej instytucji wynika więc, że przerwanie biegu przedawnienia następuje w podmiotowych i przedmiotowych granicach czynności podjętej przez wierzyciela: dotyczy tego roszczenia, które jest zabezpieczone, dochodzone, ustalone lub egzekwowane, jest skuteczne przeciwko osobie, wobec której kieruje się czynność i z korzyścią na rzecz osoby dokonującej czynności.

Czynnością przerywającą bieg przedawnienia przedsięwziętą w celu zaspokojenia roszczenia jest wniosek wierzyciela o nadanie tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności (por. m.in. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2004 roku, III CZP 101/03 OSNC 2005/4/58, uzas. wyroku Sądu Najwyższego z dnia 17 grudnia 2004 roku, II CK 276/04, Lex nr 284135).

Czynnością taką jest też niewątpliwie wniosek o wszczęcie egzekucji jako czynność zmierzająca bezpośrednio do zaspokojenia roszczenia. Wniosek o wszczęcie egzekucji wywołuje zatem skutek w postaci przerwy biegu przedawnienia roszczenia stwierdzonego tytułem wykonawczym jednak tylko wtedy, gdy będzie pochodził od

wierzyciela, którego osobę wskazuje tytuł egzekucyjny i na rzecz którego temu tytułowi została nadana klauzula wykonalności. Tak więc reguła ta stanowi stosowaną odpowiednio w postępowaniu egzekucyjnym - w związku ze specyfiką tego postępowania - zasadę, że przerwanie przedawnienia następuje pomiędzy stronami postępowania, o ile z istoty łączącego je stosunku prawnego wynika, że są materialnie zobowiązane (uprawnione).

W postępowaniu rozpoznawczym wyjątek od tej zasady wprowadza art. 192 pkt 3 k.p.c. stanowiąc, że z chwilą doręczenia pozwu zbycie rzeczy lub prawa objętych sporem nie wpływa na dalszy bieg sprawy. Przepis art. 192 pkt 3 k.p.c. nie ma natomiast zastosowania w postępowaniu egzekucyjnym. (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 5 marca 2009 roku, III CZP 4/09, OSNC z 2010 r. Nr 1, poz. 2).

Nabywca wierzytelności, nie będący bankiem, powinien uzyskać sądowy tytuł egzekucyjny, a następnie klauzulę wykonalności, gdyż nadanie bankowemu tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności na rzecz nabywcy wierzytelności nie będącemu bankiem, nie jest dopuszczalne (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 2 kwietnia 2004 roku, III CZP 9/04, OSNC z 2005 r. Nr 6, poz. 98).

Tak więc, z racji następstwa prawnego o którym mowa, prawo stwierdzone w tytule egzekucyjnym na rzecz dotychczasowego wierzyciela wygasa wskutek przejścia na inny podmiot, a tym samym wygasa uprawnienie do prowadzenia postępowania egzekucyjnego przez pierwotny podmiot. W efekcie skutki, jakie wiązały się z prowadzeniem postępowania egzekucyjnego, odnoszą się do występujących w tym postępowaniu podmiotów i tytułu wykonawczego, na podstawie którego egzekucja była prowadzona.

Brak jest więc podstaw do twierdzenia, iż przerwa biegu przedawnienia trwa do zakończenia tego postępowania poprzez jego umorzenie przez komornika z korzyścią dla cesjonariusza wierzytelności, a więc podmiotu pozostającego poza tym postępowaniem.

W takiej sytuacji przyjąć należy upadek przerwy biegu przedawnienia spowodowanej wnioskiem o wszczęcie egzekucji. Przepisy kodeksu postępowania cywilnego dotyczące egzekucji jedynie w art. 826 k.p.c. stanowią o skutkach umorzenia postępowania egzekucyjnego wskazując, że umorzenie takie uchyla dokonane czynności egzekucyjne, ale nie pozbawia wierzyciela możliwości wszczęcia ponownej egzekucji. Regulacja ta nie rozstrzyga więc o skutkach materialnoprawnych umorzenia postępowania egzekucyjnego ale przyjąć należy, że po umorzeniu postępowania egzekucyjnego, przedawnienie rozpoczęłoby bieg na nowo (art. 124 k.c.), ale w tych samych granicach podmiotowych (wynikających z tytułu wykonawczego), co wynika z istoty przedawnienia.

Tym samym, nie można przyjmować, że skutek rozpoczęcia biegu przedawnienia na nowo, po umorzeniu postępowania egzekucyjnego, może odnosić się do sytuacji, gdy uprawnionym do wszczęcia ponownej egzekucji jest już inny, niż wymieniony w pierwotnym tytule wykonawczym wierzyciel (por. uzas. wyroku Sądu Najwyższego z dnia 19 listopada 2014 roku, II CSK 196/14, Lex nr 1622306).

To oznacza, że złożenie przez pierwotnego wierzyciela wniosku o wszczęcie egzekucji i następnie jej umorzenie przez komornika sądowego R. F. przy Sądzie Rejonowym w Ostrowcu Świętokrzyskim w sprawie egzekucyjnej sygn. Km 2456/10 nie odniosło skutku w postaci przerwania biegu przedawnienia w stosunku do powoda, który nabył od banku wierzytelność, dochodzoną w pozwie, lecz nie był wymieniony w tytule wykonawczym stanowiącym podstawę egzekucji w sprawie egzekucyjnej sygn. Km 2456/10.

W konsekwencji stwierdzić należało, że roszczenie (...) w G. przeciwko F. S., uległo przedawnieniu. Strona powodowa, zawierając w dniu 30 listopada 2012 roku z (...) Bank S.A. we W. umowę przelewu, nabyła więc wierzytelność nieprzedawnioną, ale przy przyjęciu początku biegu terminu przedawnienia na dzień 10 marca 2010 roku, tj. na datę wydania postanowienia o nadaniu bankowemu tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności.

Do przerwania biegu przedawnienia na swoją korzyść (...) w G. mógł doprowadzić występując z powództwem o zapłatę do dnia 10 marca 2013 roku. Tymczasem pozew w niniejszej sprawie został wniesiony w dniu 4 czerwca 2013 roku (k. 2), a zatem w dacie, gdy roszczenie uległo już przedawnieniu.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację oraz zasądził od (...)w G. na rzecz F. S. kwotę 1 476,00 zł tytułem kosztów postępowania apelacyjnego w oparciu o art. 98 k.p.c. przy przyjęciu stawki wynagrodzenia pełnomocnika procesowego pozwanego wynikającej z §6 pkt 5 w zw. z §13 ust. 1 pkt 1 i §2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2013 roku poz. 461).

SSO Teresa Strojnowska SSO Monika Kośka SSR Anna Pniewska (del.)